Ч. 57 (159). Należytość pocztową uiszczono ryczałtem. Львів, неділя, 29 липня 1928 р. Рік III.

НОВА ЗОРЯ

4. WARSZAWA
Bibljoteka Narodowa
Minist. Oświaty

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ

Виходить два рази тижнево: в четвер на 4 ст., під неділю на 8 ст. АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. — Телефон 4—48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол., місячно 2 зол. За кордоном 1/4-річно 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. — Конто. П. Ш.: Краків 405.867

Брехня як принцип і арґумент

You lie, Sir, and you know it.
Ben Johnson.

I.

Ніщо не характеризує нашого громадянського життя так вірно й — одночасно — так сумно, як всевлада брехні у ньому. Девять десятих частин того, що ми привикли називати — пер фас ет нефас — національною ідеольоґією, як не побудоване на брехні, то збудоване з її матеріялу. Досить, що у нас „на початку була брехня...“

Очевидно, у нас вона, формально, брехнею не називається. Навпаки. Ми зовемо їх непорушними, національними, т. ск. святими правдами. Нехай така „правда“ вже перед століттями показалася таки звичайною брехнею, непорозумінням або обманом; нехай реальні факти щоденного життя раз-у-раз показують фальшивість, абсурдність і шкідливість даної „правди“; нехай ми самі і в глибині душі і прилюдно вже сотню раз призналися, що воно брехня, а не правда, — то коли наш земляк у природнім анархичнім розгоні ширити руїну скрізь навколо себе хоче покликатися на національні принципи, забажає до вонючої гноївки лайки додати й „наукових“ арґументів, то він одним скоком опиняється при бодні з старими вибракованими „правдами“, червивими, запліснілими і заржавілими, та далій ними неначе той хоробрий Кожемяка кидати на голову свого противника, що відразу авансує до значіння апокаліптичного „ворога і зрадника нації“.

Землячок знає, що чинить. Він цілком свідомо і з вирахунком відвертає здавна очевидну брехню в національну доґму. Бо він добре знає інтелектуальний рівень своїх слухачів-читачів, і бреше відважно.

Таке діється у нас на всіх полях національного життя, не виймаючи й церковної ділянки у Галичині, оскільки займаються нею люде, ніким до того не покликані, некомпетентні і природні руїнники. Користають вони з нагоди, коли наша українсько-католицька Церква в Галичині стала метою для концентричних атаків ворожих сил, між ними й нового воюючого православя у Польщі.

Від якого року воно дійсно робить поступи на галицькім ґрунті, головно в дієцезіях перемиській і львівській, вимагає великої уваги з боку нашої церковної єрархії і всього українського громадянства. З боку сього останнього тимбільше, що тут у грі не справа самої гр.-кат. Церкви і св. Унії, а й життєві питання самої української народности. Бо-ж не в інтересі сеї останньої ведеться той наступ польського православя*) на найстарший і найсильніший бастіон українського народу!

Тимчасом, як реаґує наше громадянство на сю велику небезпеку? Замість основного пізнаня ресорів, видимих і невидимих аранжерів тої акції, замість обдумання й переведення успішної акції, деяка частина української преси користується нагодою, щоби у безконечність зводити свої порахунки з нелюбою „невісткою...“ Всьому вона винна! А докази? Як у народній приповідці: „Вона винна, бо ось її хустка на жердці висить!“

Тою „невісткою“, що всьому мусить бути винна в очах української свекрухи, то очевидно знана трійця: Рим-Станиславів-Перемишль. Свекруха так твердо божиться, так впевняє про правдивість своїх слів, що аж проситься такий висновок: не будь тої поганої „невістки“ на світі, то Унія дійшла-б була вже по Урал або Камчатку, а так не дай Господи, православє готове докотитися до Парижа...

Все те було-б веселе і прекрасно надавалось би до „Вертепа наших днів“, якби не було серіозної небезпеки з недоцінювання православної пропаґанди, і якби не засліплення та жахлива безкритичність нашого громадянства, що терпить і приймає теревені своєї свекрухи. Бо у всім тім, що верзе отся беззубна, правда, зате злобна баба, нема очевидно ні найблідшої тіни правди, тілько якраз усе навпаки: се завдяки бабі-свекрусі зло шириться, і тілько; а все те, що вона на все село гукає, є ніщо инше тілько невибаглива саламаха з старої і нової брехні.

II.

Перша брехня, що її завзято поширює наша свекруха, лежить у тому, неначе-б то православна пропаґанда була у нас цілком новим явищем, викликаним найновішим курсом („західним“) у нашій Церкві. Правда, іґнорація в історії нашої Церкви серед нашого громадянства дійсно бездонна, одначе незнання найблизшого й минулого, яке добра половина сучасного громадянства сама перейшла, свідчить про повний брак критицизму і власної думки у людей. По правді, поганої „невістки“ ще на світі не було, а на її місці сиділи инші, що були в найбільших ласках у свекрухи, а пропаґанда ширилася, як тілько був хтось могутній, хто її ширити хотів. Бо при всім треба тямити одно: православє в цілій своїй історії не ширилося ніколи, коли за ним не стояв сильний світський протектор; само собою воно бездушне і кволе. Ті протектори бували ріжні: цар грецький, цар татарський, цар турецький, цар московський і т. д. Ніколи присім не була важна релігійна справа як така, тілько все і завсіди політична. Останній історичний акт сеї пропаґанди був в часі російської окупації Галичини у світовій війні. Потім пропаґанда урвалася, бо не стало держави, що їй залежало на тім. Та в останніх роках зорґанізувалася польська православна Церква, і зараз-же бачимо її активність. Одночасно та підпора, яку наша зєдинена Церква мала в Австрії, минулася раз на все...

Якби наша свекруха хоч трохи знала історію, то не лише не трактувала-б сеї найновішої фази православного наступу як чогось відірваного і нового, а й не мала-б найменшого сумніву в тім, де шукати виновників. Одні поза нами — ті, в яких інтересі і під чиїм покровом ся пропаґанда ведеться; другі очевидно, серед нас самих. Про перших тут говорити не приводиться; других наша баба-свекруха знає та й заєдно плеще: „невістка, невістка! ади, її хустка на жердці!“

Ну, щож, придивімся тій жердці близше. Отже найперше винен західний, чи латинський курс у галицькій Церкві. Як наші читачі памятають, недавно тому такий ентузіястичний любитель східного обряду як Й. Е. Митрополит Андрей, висловився прилюдно, що між тим мнимим курсом і православною пропаґандою нема найменшого причинового звязку. Та для нашої свекрухи голос найвисшого достойника української католицької Церкви не є жадним авторитетом; вона знає ліпше... Їй байдуже до того, що ось зараз-же за Бескидом є друга українська католицька провінція (б. Угорська Русь, тепер ч.-с. Підкарпатська Русь), що в тій провінції латинського курсу ніколи не було, що навпаки, традиційні обрядові форми зберігається там дуже старанно, а проте — де православна пропаґанда мала (ще перед війною) і має (за Чехословаччини) більші успіхи, як не там на Закарпаттю?

Або візьмім Америку. Що від половини століття гнало й жене наших еміґрантів в обійми всяких пропаґанд, православних, автокефальних і сектянських? Чи також латинський курс, якого там довго не було, і який хиба в останніх часах почав проявлятися — очевидно, не як причина пропаґандистичної анархії, а навпаки як наслідок і як лік проти неї.

Та вернім до Галичини, де в нашім обряді дійсно немало форм перебраних з латинського. Наперед, ті наслідування (так се наслідування!) не нинішні і не вчорашні. Поодинокі з них сягають глибокої старини (XI-го віку!); богато зних мають по 2 і 3 сотні літ; є очевидно й новіші; частина впроваджена перед віками, була згодом усунена ріжними ревнителями, прим. орґани. Полишім на боці питання користи або доцільности таких позичок, одначе не можна замикати очей на один факт. Отсе, ті латинські звичаї не однаково поширені по всіх околицях, по всіх парохіях і по всіх церквах: вони дуже розповсюднені по містах, а менше по селах, більше де людність мішана (багато латинників), а мало в чистих українських селах; більше в маючих і освічених селах Поділля, а менше в некультурних гірських околицях;

*) Говоримо „польського православя“ не лише в ґеоґрафічному розумінню. Бо в дійсности, нема в Річипосполитій ані одної Церкви, ані одного віроісповідання (включаючи сюди й римо-католицьке), що булоб більше „казьонне“, себто орудям політики власть імущих, як саме православє, якого єрархія й орґанізація в руках державної адміністрації, а духовенство виховується не лише у польській мові, а й у польськім дусі,

глибше серед національно свідомих Українців, а майже нічого серед людей примітивного москвофільського світогляду, і т. д. Все залежно від обставин, людей і потреб.

Який з сього висновок? Тілько той один, що якби причиною православної пропаґанди й її успіхів були дійсно ріжні латинські звичаї в наших церквах, то православе ширилосьби в першу чергу в таких околицях, громадах і церквах, де тих звичаїв більше; натомість православна пропаґанда не мала-б найменшого ґрунту, там, де тих звичаїв, з тої або иншої причини, не введено.

Отже, приміром, на Лемківщині і Бойківщині повинні-б бути найгорячіші католики, а на Поділлю найзапекліші схизматики; огнищами православя повинні-б бути всі наші міста, а по селах треба-б сподіватися хиба вандейської або мехіканської революти в обороні св. Унії; або й у самім Львові, поки укр. соймовий клюб не збудує заповідженого вже православного бастіону у формі теольоґічного факультету (очевидно з якимсь прав. архиєреем на чолі), то відносини повинні бути приблизно такі: прав. церква при ул. Францисканській не вміщує величезного здвигу мас; на Жовківській дільниці (де таких латинських новостей найбільше) будується прав. собор — висший від св. Юра і св. Єлисавети вкупу; натомість українські католики при ул. Краківській, повикидавши заздалегідь усе „не-наше“, хоробро відбивають православні наступи і беруть у (моральний) полон увесь совіт „Народного Дому“, і т. д.

Тимчасом, що ми бачимо? Православе шириться тілько там, де латинських звичаїв найменше, де людність найменше культурна, де її національна свідомість найпримітивніша — себто москвофільська (Лемківщина і Турчанщина, Брідщина і Золочівщина), та де латинська конкуренція найслабша.*) По містах натомість, серед латинських звичаїв, становище православя було є й остане безнадійним.

Чи подумала ти над сим, недобра свекрухо?

III.

Ствердивши сим способом, що не „невістка“, а наша церковно-культурна примітивність і наша недостаточна національна характерність винні найновішим успіхам православної пропаґанди, не станемо аналізувати дальших „принципів“ і „арґументів“ з невибагливого арсеналу нашої свекрухи. Виїмок робимо тільки для одного особливо спопуляризованого: найважніша, мовляв, причина реґенерації православя, — то усунення з Церкви старосвітського слова „православний“.

Сей ніби-арґумент має таку стійність як попередній, загальний. Себто він є брехнею і нічим більше. Наперед пригадаю те, що було сказано про Закарпаття. Там ніхто того слова не викидав, а проте... Якраз найважніший арґумент православної пропаґанди лежав у тому, що вона заєдно товкмачила обмеженому землякови: ти не католик, ти православний, а доказ—св. Литурґія! Отже привернути те слово і в Галичині, значить — іти на руку православній пропаґанді, не поборювати її. Раніше вона тут арґументувала достоту так само, як і тепер на Закарпаттю; сьогодні вона тілько кричить: митрополите, верни нам слово „православний“, а то йдемо до Почаєва! Вони знають, чому сей клич підносять; їм вирвався з рук старий вигідний арґумент для демаґоґії...

Щоб покласти кінець баламуцтву людей і несовісному жонґлюванню двозначним значінням слова „православний“ **), наші владики вчинили доцільно, що хоч із тяжким серцем, а таки бачили себе приневоленими зробити, без Риму, сю необхідну операцію. В очах православного пропаґатора вони не зробили нічого гіршого, ніж усі галицькі Українці вкупі поповнили були вже два рази. Раз, коли з легким серцем викинули тисячлітній етимольоґічний правопис і приймили єхидну „куцохвосту хвонетику“; другий раз, коли позбулися свого рідного, старого, поверх тисячлітнього, дорогого всім історичним нашим предкам і славного імени „Русь“, „руський“, замінивши його за пізну, мало славну і Поляками (брр!) витворену назву „Україна“... Сю зраду власній історії довели вони до того, що сьогодні правовірний (чи „православний“?) Українець за образу приймає, коли його „Русином“ називати!

Так Галичане поступили протягом останніх 25 літ із найбільшою своєю святощею—з національним іменем, стягаючи на себе страшні громи від усіх своїх національних противників, від Москалів до Мадярів включно, а навіть проти перестороги деяких приятелів і заслужених власних патріотів; а сьогодні, всі публіцистичні свекрухи того самого так легкодушного народу істерично верещать на весь світ: „Верніть нам неоцінений скарб для релігійного баламучення народу — слово „православний“ — назад, бо инакше польська православна пропаґанда може вмерти на сухоти!“

*) Сим пояснюється окремішність відносин на Закарпаттю. З одного боку тамошня наша Церква, маючи в сусідстві головно протестантів, не конкурує з латинською і для боротьби з нею за людність не перебирає її звичаїв; з другого боку низький культурний і національно-політичний стан її є пригожим тереном для всякої темної демаґоґії.

**) Первісно воно означало тільки іконопоклонний напрям проти іконоборного і свято Православя встановлено на памятку перемоги першого (843).

КРАВАТИ Іван Рідль Львів вул. Академічна 2.
267 8—50в

Як подорожувати з дітьми

Віденський радник санітарний, Абденгальден, оповіщує такі ради:

Перша річ, не переладовувати жолудка дитини в часі подорожі залізницею. Лучше, щоб дитина зовсім нічого не їла в залізниці, ніж забагато. Безумовно й ніколи не давати дітям в залізниці солодощів і шоколяд та здержувати їх від усяких напитків з виїмком чистого чаю. Досвід показує, що так везені транспорти дітей навіть сотками — зовсім не мають хорих, навіть одиниць! Коли дітям дається їсти в залізниці на кождий заклик, тоді вони скоро блюють і хорують.

Коли їзда залізницею треває поверх 6 годин, тоді добре дати дитині щось теплого зїсти, найлучше поживну зупу з хлібом. Але не за багато.

Хто їде з дитиною, повинен мати при собі термометр і коли запримітить зміну в дитині, зміряти горячку. Коли є горячка, треба перервати їзду, бо інакше хороба може бути поважна.

Просимо звернути увагу на ЗМІНУ АДРЕСИ!

Вибори в Америці

Католицький кандидат Альфред Емануіл Смит.

(Від власного кореспондента.)

Вибори президента в Злучених Державах Північної Америки дуже тепер інтересують весь світ. Чому? Бо Америка се від часу війни найбільший банкир світа, котрий позичає гроші державам (перше те місце займала Анґлія). Всі тепер в Америки задовжені, від Анґлії почавши. І всі „танцюють“ коло Америки, а большевики аж у присюди йдуть на всі боки, щоб тільки запопасти ласки в Америки.

Але вибори, котрі там за кілька місяців відбудуться, цікаві ще більше чимсь иншим, а саме: тепер вперве має шанси стати президентом католик. Америка се край протестантський і багато в ній новопоган, то значить, таких людей, котрих батьки належали до якоїсь християнської церкви, але вони вже збайдужіли для справ релігії.

А є й дуже багато нехрещених людей, котрих діди і прадіди були ще християнами. Матеріялізм і погоня за мамоною відчужили їх від усякої церкви.

Тим цікавіщі й важніщі отсі вибори, що тепер надходять, й саме тим, що демократична партія відважилась там висунути католицького кандидата Сміта проти претестантського кандидата партії республиканців, Гувера.

Не треба думати, що партії в Америці подібні до европейських, що їх імена мають якесь значіння, або що вони мають якусь постійну програму. Нічого подібного нема. Назва не має ніякого значіння, програма може бути сьогодня така а завтра зовсім інша. Партії в Америці се просто спілки людей найріжніщих поглядів і віроісповідань, котрі борються за владу і користь з неї під хвилевими цілями, нпр.: „Пити, чи не пити?“ (Алькоголь, розуміється). В партії демократів, котра тепер поставила католицького кандидата, велику більшість мають протестанти (тут взагалі тільки що пята людина належить до католицької церкви).

Католицький кандидат демократів Смит є „мокрим“, то значить, що він за допущенням алькоголю (який там заборонений). А в його партії багато „сухих“, то значить, ворогів алькоголю. Мимо того Смит одноголосно поставлений кандидатом своєю партією. Чому? Бо він найсильніщий кандидат демократів проти республиканської, тепер урядової, партії.

З яких причин? Щоб добре зрозуміти, треба бодай коротко представити відносини в Америці й особи кандидатів обидвох головних партій.

В Америці править тепер республиканська партія. Се партія богачів, великих банкирів і промисловців. То значить — вони в ній рішають. Опріч них є в тій партії також маса инших складників, залежних від тих богатирів, бо пр. від побіди партії залежать майже всі уряди. А в Америці що 14-а семя живе з якогось уряду, або загально-державного (федеративного), або державного (стейтового), або муніципального. Америка значно більше бюрократичний край, ніж думають в Европі. Отже та многоміліонова маса урядовців і їх родин залежить у своїм життю від того, котра партія побідить. Таксамо серед робітництва (слушно!) панує опінія, що як не побідить республиканська партія, то може бути довге безробіття. І може бути.

Демократична партія зовсім не складається з самих „бідних“. Ні. Се тільки друга велика спілка, котра жде на піднесення невдоволення з господарки першої, щоб побідити при виборах і обсадити міліони посад своїми людьми.

Розуміється, обидві ті великі спілки мусять мати також якісь гасла. Нпр. демократична спілка оповіщує тепер два головні гасла: 1)Боротьба проти корупції, 2) Тісніще порозуміння з латинськими державами полудневої Америки.

Серед таких відносин рішають 1) міліони грошей, кинені на виборчу аґітацію, 2) особистости кандидатів, 3) зручна пропаґанда.

Першого чинника не можна згори обчислити. Хіба те можна сказати, що республиканська партія більше дає на вибори, ніж демократична. Але самі гроші, хоч дуже важні, не рішають вповні тим більше, що також друга партія оперує грішми. Длятого важні й особи кандидатів і можність лучшої пропаґанди.

Альфред Емануіл Смит, се „людина вулиці“, син убогих родичів, уроженець найбіднішого заулка Ню-Йорку. Звуть його популярно „Аль“ (від двох перших букв першого імени). Він уже дитиною заробляв розношенням ґазет. А коли мав 15 літ, мусів удержувати матір і всю семю, бо батько його помер. Річ ясна, що високої освіти „Аль“ не міг здобути, хіба життєву практику. І се якраз дає йому особисту симпатію серед народа: він їх чоловік, він знає їх, а вони його.

Вороги „Аля“ кажуть і пишуть, що він у своїм життю не перечитав ні одної книжки. Але він собі з таких закидів нічого не робить. Ходить і тепер, хоч має вже 55 літ, у брунатнім капелюсі „на бакер“, як ходив у нім молодим хлопцем. І таксамо як тоді любить звірят. У своїм городци держить малу менажерію. Він жонатий, має трьох синів і 2 дочки, зятя й невістку. Говорити вміє до мас знаменито. Його дотепу дуже бояться противники. Нпр. на закид, що він „мокрий“, відповідає: „Так, правду кажу! Але ви такі джентельмени, що мокро пєте, а сухо голосуєте!“.

На такий рівночасно делікатний але й острий дотеп, приправлений глумом, дійсно важко йому щось відповісти тим більше, що сей дотеп досконало характеризує протестантських гіпокритів, котрі часто (не все) самі пють, а другим приписують тверезість.

Чим ще є тепер той „Аль“? Він ґубернатор найбагатшого „стейту“ — нюйорського, в котрім завів добрі порядки й обмежив по змозі визиск капіталістів, беручи все в оборону гноблених.

Якже він вспів виаванзувати на таке високе становище? Так, що від молодих літ все держався твердо орґанізації, все був діяльний і все дуже чесний.

Якраз остання обставина принесла йому найбільше брудних закидів зі сторони скорумпованих політиків і продажних ґазетярів, котрі нічого й нікого так не терплять, як лучшого і чистійшого від себе. В цілій Америці нема більше зненавидженого такими людьми чоловіка,

ФУТРА ГОТОВІ ТА РІЖНОРОДНІ СКІРКИ по дуже низьким цінам поручає НОВООТВОРЕНИЙ СКЛАД ФУТЕР ТУХ І СПІЛКА Львів, Скарбківська, ч. 3.
275 3—15

Повістевий фейлетон „Нової Зорі“ з дня 29. VII. 1928. 50

ОСИП НАЗАРУК.

РОКСОЛЯНА

Українська історична повість з 16. століття.

— „Не оглядайся на людей!“

— „А на твою матір також ні! Таж вона довідалабся про все...“

Се здержало Сулеймана.

А буря дальше гула. І султана Османа дійсно шукали його вірні люде, повзучи з нараженням життя поміж скелі Афону, що дрїжали від ударів перунів. Два з них погибли: оден упав у пропасть, другого вдарив перун й убив на місци.

На другий день Настя бачила тіла обидвох, покриті військовим знаменем.

XII. „І ДВА ВЕСІЛЛЯ, А ОДНОГО МУЖА“...

„Eine bot ihm einen bunten Traum
Und er hat sein Herz dafür gegeben.
Nannt' es Liebe und ein reifstes Leben.
Jahre gingen und er merkt' es kaum.
Und sein Blut gor wie der Saft der Reben“...

I.

Султан Сулейман вертав на Солунь з отроками й почотом до своєї столиці.

І занепокоївся весь гарем на вістку, що бліда невольниця їде з ним вже від Солуня в дорогім діядемі з перел. і гіршилися всі, що вона ще досі заслоною не закрила обличча, як велить звичай мослємів.

Надзвичайна тиша залягла палату Дері-Сеадету, коли віздила до неї невольниця Хуррем. Тільки перелякані евнухи товпою вийшли їй на зустріч і кланялися ще нище, як передтим.

Та занепокоєні були не тільки мешканці султанського гарему, але й всі везири, кадіяскери, дефтердари й нішандші і навіть Кісляраґасі, наймогутніший зі всіх двірських достойників. Вони нюхом східних людей чули, що наближаються якісь великі зміни в життю цісарського двора.

II.

Мов чорна туча над землею висіла ненависть над великим гаремом Падишаха. Ненависть всіх жінок і одалісок до блідої чужинки, невольниці Хуррем, „християнської собаки“, що полонила серце Десятого Султана.

На другий день по приїзді Настуні побачила вона вечером, як до її кімнати вбігла мала, чорна собака з деревляним хрестиком, привязаним до хребта. Зразу так налякалася що аж крикнула. Але вмить уопокоїлася, догадавшись, що се буде „дарунок“ її суперниць, котрі зненавиділи її. Вони очевидно нарочно тепер підкинули ту собаку, бо була се звичайна пора відвідин Падишаха. Якраз під ту пору хотіли вони збентежили Настуню і може спробувати в останнє, відвернути від неї серце Сулеймана. Зрозуміла се вмить.

Успокоїлася і принадила до себе собачку. Собачка мала обваляні болотом ніжки і якусь дощинку, причіплену до деревляного хрестика. На дощині була надпись. Три слова: „Калим знайді в Кербан-Йолі.“*)

*) „*Весільний дар для знайди з Чорного Шляху*“. — „Калим“ був дар, який наречений складав батькам дівчини. „Калим“ у монґольських народів був властиво ціною купна дівчини. В давних часах виносив найменше 27 кобил або 2 кобили і 5 верблюдів. У пізніщих часах заступали се дорогоцінні річи, відповідно до стану і майна нареченого та помалу ставали не то віном, не то приданим дівчини.

Зрозуміла тяжкий глум і насміх над собою, як над сиротою, за котру нема кому навіть калиму приняти. Відчула сей глум тим тяжче, що не зробила ніякого лиха нікому, відколи тут була. Жаль огорнув її такий, що сплакала, Слези як шнурочки перел пустилися їй з очей і не могла їх затамувати, хоч не хотіла, щоб так застав її Падишах. Напрасно зачала витирати очі. Потому закликала служницю і казала собі подати води.

Обмивши очі, взялася мити обваляні болотом ніжки собачки. В тій хвилі заповів їй оден з евнухів, що Падишах вже йде. — Зразу хотіла укрити собачку. Але надумалася.

— „Все одно довідається“, подумала.

Сулейман увійшов, як звичайно, поважний, але зараз на її вид врадуваний. Побачивши, як Настуня сама миє ноги замурзаній собачці, засміявся весело і запитав:

— „А се що?“

— „Се мій калим, Сулеймане,“ відповіла тихо. А жаль так звенів у голосі її, як звенить умираючий звук дзвіночка. Хвилину перемагала себе. А потому не видержала: як два шнурочки блискучих перел полилися сльози по її обличчу:

Сулейман став мов перуном ражений. Ще ніколи не бачив, як вона плакала. Була така одушевлено гарна в перлистих слезах своїх, як весна, кроплена дощиком. А внутрішний біль так у ній горів, як горить крізь вікна пожар у нутрі дому.

Молодий Падишах приступив до предмету, котрий викликав її біль і плач. В тій хвилі доглянув деревляний хрестик на собачці і перечитав надпис на дощинці... Вона вперве назвала його по імени в болю своїм... Було се музикою для нього. Відчув тим глибше її біль і образу. Здавив у собі гнів і сказав:

— О, Хуррем! Ти одержиш такий калим, якого не мала ні одна з моїх жінок — ні жінок мого покійного батька — нехай Аллаг буде милостивий душі його!... А ті, що придумали сей недобрий жарт, відпокутують за нього!“

Перестала мити собачку, зложила обі ручки як до молитви і сказала:

— „Не роби нічого злого, щоб ти не покарав невинних у гніві твоїм! Бо як же ти відкриєш винних у величезнім сераю, де живуть тисячі людей?“

— „Я вже знайду на те способи!“ відповів молодий Сулейман. Сам докінчив мити її „калим“, погласкав собачку й, обтерши, поклав на диван.

Перейшовся нервозно кілька разів по кімнаті, усміхнувся до своєї любки і схвильований вийшов.

Ще ізза дверей сказав до своєї любки:

— „О, Хуррем! Коли не зломлю страхом сеї ненависти, то вона буде вибухати проти тебе що раз то грізніше. Се, що вони зробили тепер, тільки початок вибухів. Я знаю своїх людей!“

І пішов рівним кроком коридорами гаремліку. А Настуня остала в страху що буде дальше.

III.

На другий день рано Настя як звичайно збудилася і виглянула вікном на внутрішне подвіря гарему. Не чула ні одного співу, ні одного звука, хоч звичайно вже кипіло життя в тій порі. Всі вікна кругом були зачинені. А під своїми вікнами побачила подвійну сторожу зовсім нових евнухів, яких ще ніколи не бачила. Звичайно повідомляли її служниці навіть про найменшу новину, яка сталася в гаремі. Тепер не зголошувалася ні одна. Здивована Настуня сама пішла до кімнат своїх служниць. Були зібрані разом і мали переляканий вигляд. На її вид одні низько похилилися, иньші аж поклякали на землю.

(Дальше буде.)

як „Аль“. І ще нікого так не тровили всіми собаками, як його. Але він має знамениту прикмету — гумор. І як відповідає, то відповідає з гумором, який Американці особливо люблять. Таким чином — своїм характером, постійною, упертою діяльністю, котра нічим не знеохочується, і своїм гумором та знанням практичного життя вибився „Аль“ аж на становище губернатора.

Та найкращий рис його характеру се те, що він все був непоколибимий і вірний син своєї католицької Церкви. І ніколи з тим не крився, але навпаки — явно і славно признавався до того. Не будь він католиком, вже давно бувби президентом Америки!

І тепер його католицька віра та тверде обстоювання її буде в протестантській Америці головною зброєю його противників в агітації. А тут в агітації не перебирають. І вже тепер пишуть нпр., що в Білім Домі справлено ґвардію кардинальського кольору, що Єзуїти копають тунель попід землю від моря аж до Вашінґтону, щоб як тільки „Аль“ буде вибраний президентом, — Папа римський міг непомітно з кардиналами переїхати тим тунелем до столиці Америки тай у ній осісти і т. п. дурниці. Але якраз такі дурні закиди й видумки можуть більше заважити, ніж поважні (тим більше, що ніяких поважних закидів проти „Альа“ нема).

Хоч противник Альа — Гувер має більші шанси, бо він і протестант і кандидат багатшої партії, але й „Аль“ може вийти. Бо „Аль“ велика особистість, уроджений провідник. І вся Америка знає, що він чоловік справедливий і приступний. Преса пише, що жиди (а вони мають релятивну більшість в Ню-Йорку), котрі все мають слабість до великих індивідуальностей, навіть з ворожого табору, — не меньше підпирають „Альа“ як католики. Бо „Аль“ уміє з ними говорити: в своїм капелюшку „на бакер“ клепає жидівських уличних торговців по плечах, а знає їх прекрасно від діточих літ — і всі їх зделки та бизнеси. Де побачить менше чисту „зделку“ жидів, там „Аль“ напевно скрутить їй голову, але притім поклепає жида по рамени, пустить разом з димом файочки пару дотепів і дасть жидови деинде заробити. Тай вони люблять „Альа“. Чи жидівська поміч — супроти прозябаючого і тут антисемітизму — вийде Алеви на хосен, се инше питання. Але всяко буває.

ПОЗІР СТУДЕНТИ і ТЕХНІКИ!

Приборники ориґ. Ріхтера.
Суваки льоґарітмічні ріжн. фабрикатів.
Нормографи (шаблони до описування рисунків).
Мікроскопи.
Тасьми, Піони, Метри, Лінії, Лати, Тички, і т. д.
поручає по приступних цінах
ЛЕВ АППЕЛЬ і С-КА
212 д Львів, Леґіонів ч. 1. і 3. 11-30

Якраз і в усім противенством „Альа“ являється кандидат республиканців — Гувер. В усім! Він передовсім інтеліґент найвисшої освіти й очитання. Коли „Аль“ ніде не був поза домом, то Гувер як інжинір працював і в Австралії і в Китаю і в Росії. Знає цілий світ. Розуміється і на будовах і на великій торговлі і на великій політиці. Має енерґію й рішучість: Коли Німці заняли Бельґію, Англія не хотіла до Бельґії допускати поживи, бо тоді Німці мусілиб кормити занятий край і скорше вичерпати свої засоби та програти війну. Але як вони кормилиб Бельґію в те Англія не входила. В такій ситуації Гувер приїхав до Льондону і сказав анґлійському урядови: „Ви голосите світови, що вдалися у війну для ратування Бельґії. Дуже гарно. Але який же це цинізм, коли так по виграню війни увійдете до Бельґії й побачите, що всі Бельґійці основно „вратовані“, бо померли з голоду!“

Уряд Анґлії сейчас дозволив доставити поживу.

Словом — Гувер в тім подібний до Аль'я що й він „білий кінь“. Так в Америці називають перворядного кандидата, котрий представляє особистість. А т. зв. Ersatzkandidat-ів, котрих висувають в браку перворядних, називають „чорними кіньми“. Сим разом обидва кандидати „білі коні“ — визначні орґанізатори й уроджені провідники, хоч абсолютно ріжні. Аль чується добре на вулиці, в товпі, Гувер — в сальоні. Аль все ще не має маєтку, Гувер хоч зачав скромно, має сьогодня такий маєток, що самого проценту з готівки має 60.000 дол. „Аль“ ніколи не був міністром, Гувер багато разів. „Аль“ не вміє написати статті, Гувер як напише щось, то відразу видко, що то чоловік освічений і знає справу. Але Аль як скаже промову, то варт послухати, а Гувер... і в тім його противенство: хоч пише знаменито, то ні в зуб не вміє говорити. Мнеться і гикає та всіх розгонить, як хоче говорити.

Але Гувер протестант (належить до секти квекрів) і за ним міліони грошей. Длятого більші шанси має Гувер. Але „Аль“ уміє говорити до мас. „Аль“ дуже „білий кінь“ — і се питання, чи не добіжить до мети мимо великих шанс Гувера.

З тих усіх причин отсі вибори в Америці дуже інтересні.

Якби „Аль“ вийшов, то бувби се перший католик президент Америки.

Сучасна література Росії.

З дискусії Ромен'а, Ролянда, Горкого і Струве.

Французький письменник Р. Ролянд, лявреат Нобля, попав у суперечку з деякими рос. письменниками про вартість сучасної літератури і взяв собі на суддю в тій справі М. Горкого.

Горкій видав такій осуд про сучасну літературну продукцію Росії: Правдою єсть, що мало в ній добрих річей. Але правдою є також, що уряд СССР перевидав тепер на ново старих кляси ків, як Пушкіна, Гоголя, Достоєвського Толстого, Тургенева і и. З молодих вибиваються: Фадеєв, Л. Борисов, Чонов, Ніна Смірнова, Леонов, Іванов, Лідин, Федин, Пильняк, Семенов, Катаєв, Яковлев. Каверин.

З небольшевицьких авторів хвалить Горкій отсих: С. Женского, Тренева, Пришвіна, Нікандрова, Вольнова Чалиґіна, Клищова, Новикова, Ал. Толстого. На чолі всеї рос. літератури стоять на його думку тепер Сергій Женский і Михаїл Пришвін.

З поетів виріжнені Горким отсі: Пастернак. Тіхонов. Шаров, Казін, Селвінский і Орешкін. Горкій ідчеркнув також розвиток літератури у Черкесів, Осетинів і Татар, причім ані словечком не згадує про Українців, рахуючи їх очевидно до Москалів, бо пише про 150 міліонове населеннє „Росії“.

На виводи Горкого замітив Петро Суветр, видавець „Возрожденія“:

А чому Горкій не згадує про совєтську цензуру? Чому мовчить про страчення поета Гумілєва, про самоубийства сестри Чеботаревского і Соболя, про смерть з голоду письменників Сологуба й Ахматової, про страшний моральний гнет над поетами і письменниками. Чому не каже, що уряд СССР видаючи на ново старих клясиків, так їх обскубав, що годі взагалі пізнати, чи се їх твори чи якісь инш! Горкій оповідає світови байки про мнимий розцвіт письменства в большевії. Такі самі байки оповідає про літературу Татар, Осетинів і т. д.

Присилайте передплату!

Школа в Милованню

За щоденними справами мало хто у нас цікавиться такою справою, як сільсько-господарська освіта. Може дехто знає про якесь Милування, котре виникає на денний порядок в публичній розмові раз на рік на Загальних Зборах „Просвіти“. А й тоді підносять більше замітів так, що на ділі певна кількість членів „Просвіти“ знає тільки про довги „Просвіти“ на Милування. Ще дехто знає сказати два-три слова про дорогу милованську стайню, розуміється на його думку непотрібну. Ну а дякуючи голосам „Нашого Слова“ дві-три читальні піднесли протест проти Головного Виділу „Просвіти“ за його господарку в Милованню.

А проте одною з світлих картин діяльности Т-ва „Просвіта“ є й буде сільсько-господарська школа в Милованню. Не згадуючи ні про які инші причини, вистарчить назвати те одне, що всебічне подвигнення українського народу можливе й певне тоді, коли сільсько-господарська освіта й самоосвіта стане не тільки складовою, але підставовою частиною загальної освіти.

Дякуючи жертвенности Ексц. Митрополита Шептицького Товариство „Просвіта“ прийшло в посідання маєтности Милування. Головний Виділ при видатній співпраці комісії, в склад якої входили знавці сільсько-господарського діла (імена їх записані на сторінках „Просвіти“ і тому їх наразі не називаємо), при співпраці й опіці місцевого пароха о. М. Бачинського, а далі й голови товмацької філії д-ра І. Макуха, отворив сільсько-господарську школу, котра найшла признання не тільки з боку власних людей, але й з боку австрійського уряду.

257 На догідних услівях 6—20
по цінах точно готівкових продає товари текстильні, шовкові й суконні фірма
ЛЬОРЕНЦ і РІНҐЛЄР
Львів, вул. Сонечна 9., тел. 15-32.

Війна перервала почату роботу. Коли війна скінчилася, положення змінилося до ґрунту. Та не устала потреба інтензивної сільсько-господарської освіти. Вона стала ще пекучіша. І Т-во „Просвіта“ не оглядаючися ні на які труднощі приступило безпосередно до ведення школи так, що сьогодня кінчить шестий курс після війни.

І треба признати, що завідування маєтку такими колективами, як Виділи, часта зміна управителів маєтку, що управителі є радше урядниками і не зацікавлені так у розвитку маєтности, як це мається з власником маєтку, проте львина пайка всіх зобовязань „Просвіти“, які тяжать на Милованню (переступають уже 65.000 зол.), спричинена відбудовою знищеного господарства та школою, котра з природи річи мусить тільки коштувати, а не приносить зисків. В двох останніх роках свідчення Товариства дещо облегшені тому, що Міністерство рільництва признало було в 1927 р. на господарку 8.000 зол. і приняло на свій етат учителів школи.

Та про саме Милування не станемо тут говорити, хоч як воно цікаве, полишаючи це до иншої нагоди, а перейдемо до самої школи. В перших роках курс науки тревав 5 місяців, потім шість, а останні два курси тревали вже по сім місяців. Одначе являється необхідна потреба повести новий курс на протязі 11-и місяців, як цього домагаються також пляни того рода шкіл, виготовлені міністерством.

Кожночасний курс кінчиться іспитом, який дає змогу провірити, що учні скористали, а також провірити працю учителів.

Таке закінчення відбулося саме дня 9. квітня, на яке прибули голова „Просвіти“ М. Галущинський і куратор маєтности д-р І. Макух. Учні виказали так багато знання враз з практичним його приложенням, що не можна було стриматися від висказання подяки вчительському зборови за його працю.

Всіх учнів приїхало 35, курс покінчило 31, учні походили з 17 повітів, в тім з сімох повітів півн.-зах. земель (дубенський, ковельський, рівенський, грубешівський, любартівський, берестейський, кобринський). Батьки учнів селяне (29), зарібники (1), священик (1). Між батьками-селянами переважають середні власники між 10—50 моргів землі, низче 10 моргів було 14, один — 450 моргів. Всі учні у віці між 15—27 років. Попередню освіту побирало 26 учнів в народній школі (25 — в 4-клясових або й низчих, 2 — у т. зв. виділових), чотирьох учнів було в ґімназії, (1 — в першій, 1 — в другій, 1 — в третій, 1 — в четвертій клясі). Оплати були низькі, бо місячно виносили 5 дол.; двох складали по 4 дол., а двох мало безплатне приміщення.

Всіх годин науки відбулося 760, з чого 148 практичних. На фахові предмети відійшло 240 теоретичних і 148 практичних годин, на помічні предмети 112 годин на кооперацію 96 годин і на предмети т. зв. загально-освітні 312 год.

Учителів сталих 4-ьох і один катехит (парох), 4-ьох доїздило.

Учні мешкали в інтернаті враз з учителями. Цілий день занять так поділений, що не полишалося ні одної вільної хвилини. Щоднини відбувалися рухові вправи на повітрі; учні творили самоосвітній гурток, кооперативу, амат. гурток, хоровий гурток, знайомилися з пластовим уладом. Шкільна бібліотека фахова й загально-освітна у сталому руху.

Переважно всі задоволені з свойого побуту в школі. Певні недомагання що до харчу, спричинені низькою оплатою учнів і тяжким матеріяльним положенням школи.

Школа добуває собі признання серед тих, що в ній були і її покінчили. Між сьогорічними учнями бачили ми вже такого, що його батько був колись учнем школи ще перед війною. Крім цього двох учнів з Волиня найшли приміщення тому, що трьох учнів з минулого року своїми місячними датками по одному долярови від кожного допомогли їм до побуту в Милованню.

Цей сухий опис не в силі віддати настрою, який панував в дни закінчення курсу між учнями, учителями й делеґатами. Цей настрій найшов вислів у кінцевих промовах, що плили із серця промовців до серцець тих, до яких промови звертано.

А наше громадянство?

Воно повинно більше зацікавитися долею милованської школи. Воно повинно подбати, щоби й в инших осередках повставали того рода школи з характером селянських університетів. Воно повинно допомогти „Просвіті“ поставити як найшвидше ще одну таку школу в Угерцях вин.

І знову певно неодин похитає головою та скаже: а довги милованські? Так! довги є, але є тому, що школа коштує, що культурний фронт вимагає жертв, а цею жертвою є гріш, виложений на боротьбу на цьому фронті.

І наше громадянство мусить бути готове до дальших жертв на цей фронт, коли хоче, щоби могло вкінці зажити достойним національним життям.

М. Галущинський.

Перша в краю вирібня
ЦЕРКОВНИХ СТАТУЙ (фігур)
і артистична
різьбарсько-орнаментаційна робітня
ФРАНЦ ІВ. МАКС
249 Львів, Личаківська 15. 6—10

ОСИП СТЕФАНОВИЧ ранше РОМАН ЗУБИК — ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16. поручає новости для Пань, сукна на мужеські одіння. Англійські крепи на реверенди і папістики для П. Т. Отців. 247 7—30

На міжнародну виставу преси

Враження з подорожі.

(Від власного кореспондента).

VI. Польща.

Польська вистава преси цікава й важна для нас передовсім тому, що в Польщі живе тепер значна часть українського народу. Отже польську виставу оглянув я уважнійше.

Зовсім безсторонно треба признати, що се одна з найстаранніще уряджених вистав і що дуже багато праці вложено в неї. Але таксамо треба й те підчеркнути, що під естетичним оглядом належить вона рішучо до найслабших між усіма й можна її поставити під тим оглядом хіба поруч большевицької. Чужинця, який не зацікавлений спеціяльно Польщею, мусять разити стіни виліплені титуловими картками старих ґазет, пожовклих, виблякованих і т. п. Ні одна вистава так не уряджена в цілости. Кожда числилася передовсім з вимогами естетики, в кождій на стінах якісь гарні малюнки або фризи, краєвиди або бюсти на тлі стіни. А тут усе, буквально все, заваленe старими ґазетами, опріч місць, де поміщені статистичні таблиці.

Але зміст вистави цінний і розумно упорядкований.

Він складається з багатьох відділів, котрих не думаю вичисляти, бо в краю певно поширений спеціяльний катальоґ експонатів (оден з найлучших, які були на виставі) в 4 мовах: польській, німецькій, анґлійській і французькій.

Головних відділів 10, підвідділів багато.

В інформаційній части є і читальня з найновіщими ґазетами, котрі постійно приходять з Польщі.

В історичній части (пресовий огляд хронольоґічний) є також десять ґруп — від 1557 р. почавши. Преса з часів повстань окремо відділена. Світлини польських пресових працьовників окремо.

Сучасна преса упорядкована „після ґеоґрафії“ (місць появи) і після змісту. Останних — шість ґруп: 1) Орґани ілюстровані, белетристичні і штуки. 2) Жіночі, моди, спорту й гумору та сатири. 3) Фахові. 4) Наукові, педаґоґічні і молодечі. 5) Релігійні. 6) Урядові й урядництвом видавані.

З практичних ділів слід відріжнити пресову рекляму, котрою Поляки звертають увагу чужинців на можливість реклями їх товарів у польській пресі. Дальше — статистичні дані про паперовий промисл у Польщі і розпродажу книжок у залізничих книгарнях.

Зі статистичних табель найцікавіщі отсі цифри: Всіх **дневників** у Польщі є 285, з чого Українці мають — оден дневник, хоч відповідно до числа повинні мати бодай 25.

Всіх польських пресових орґанів виказано 1674, жидівських 157, німецьких 130, українських (так і написано „українських“, ане „русінських“ або „малопольских“) 84, білоруських 26, російських 12 і литовських 6.

До гарно й добре виконаних річей вистави належить мапа книгарень як також гарної польської книжки (в гарних оправах).

На закінчення треба згадати ще одну річ. Вже по дорозі до Кольонії люде, що вернули відти, питали мене, чому галицькі Українці не взяли участи в тій виставі польської преси (польської в значінню державнім).

Я очевидно не знав що відповісти. Бо дійсно! Чому? Таж таким учинком ні не призналасяб Польщі „вічного права до володіння над народами сходу“, ні взагалі нічого не призналасяб. Все одно Поляки виставили в оригіналі і наше „Діло“ і „Свободу“ (львівську) і „Український Голос“ з Перемишля (а „Нової Зорі, про котру „Рада“ інакше не пише як про угодовий орґан, чомусь не виставили — так і видно, що не хочуть „угоди“, хоч сядь тай плач!). Виставили й у статистиці помістили. Але ріжниця булаб та, якби ми зорґанізовано були домагалися участи в тій виставі (на основі фактів, що ми ще не вимерли в Польщі і маємо щось подібне до преси), — що ми на всякий випадок малиб змогу аґітації і пропаґанди в місци де через пів року переходять міліони найбільш інтеліґентних людей майже всіх націй світа, з котрих десятки тисяч пишуть і писатимуть про ту виставу багато.

Чому на всякий випадок? Бо були три можливости і всі три були для нашої пропаґанди добрі:

Перша можливість: Поляки годяться допустити нашу пресу на свою виставу. Тоді ми уряджуємо собі свій відділ самі, кладемо там свого чоловіка і напевно звертаємо особлившу увагу найінтеліґентніших людей світа вже своєрідністю прикрас, як вишивані ручники і т. п.

Друга можливість: Поляки вправді годяться допустити нашу пресу на виставу, але під досить прикрими услівями, нпр. що не сміємо мати окремого місця, ні окремих признак, ні національних кольорів, ні пояснень які ми далиб і т. п.

Се далоб нам ще лучшу нагоду до пропаґанди, бо ніхто не мігби заборонити видати якійсь ґрупі Українців дешеву летючку на одну сторону друку в двох-трьох мовах пр. такого змісту:

„Німа вистава! Не вільно ні говорити, ні писати про себе. Так поступлено з пресою тілько а тілько міліонового племени в межах Польщі...“ і т. п.

Я міцно сумніваюся, чи Поляки хотілиб викликати рух, який счинилаб у тім випадку подібна летючка. А якби хотіли, то тим лучше.

Третя можливість: Поляки не згодолисяб абсолютно на ніяку нашу участь, навіть на те, щоб ми їм дали добір наших орґанів і найскромнішу статистику.

МАҐАЗИН ФУТЕР
ВІКТОРА ЗІХЛЕРА СИНИ
Львів, пл. Галицька 14. І. пов.
Поручають **футра** дамські, мужеські футряна галянтерія. Приймають всякі кушнірські роботи. Переховування футер через літо. Ціни дуже низькі. 201 13—30

Се булоб найлучшою нагодою до пропаґанди, якій тільки можна собі вимріяти. Бо се булаб основа до сензації світової вистави — і не булоб орґану на цілім світі, який не приніс би вістки про те, якби ми лиш видали опис такого факту.

Але ми зовсім не домагалися допущення. Отож — мовчання про нас повне й цілковите. Нікому ми тим ні заімпонували, ні заімпонуємо, нічиєї уваги ні не звернули, ні не звернемо такою „тактикою“. Заслужимо собі хіба на похвалу „Ради“, що „таки“ Польщі „не признаємо“, бо-до нікого не відзиваємося й ніхто до нас. Коротко але „мудро“. І до того робити нічого не було треба в часі, коли всі редакції і адміністрації на світі трохи зі шкіри не повискакували, щоб якнайкраще представитися перед світом. І чи не хитра це „тактика“? Самі до себе говоримо і пишемо що ми „велика нація“ і вже.

А польський урядовець, що пильнує вистави, вісьмома мовами поясняє чужинцям, що таке Польща і що в ній є. Слухаю — розуміється, про нас ні словечка. І хіба дурний бувби якби говорив про нас тоді, коли ми самі не хочемо використати нагоди, щоби про себе говорити.

Варт, щоб наші люде звиджували виставу в Кольонії й особливо уважно приглянулися рухови, який панує на польській виставі. Тоді переконаються, що за нагоду до пропаґанди втратили ми через те, що не взяли участи в виставі держави, в якій живемо.

ТРИКОТАЖІ, сукні
в новоотворенім магазині
казочно дешево!
244 а Коперника 17. 6—30

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ІВАН СТЕШЕНКО

31. липня с. р. минає десять років з дня смерти українського поета, літературного критика, історика літератури й громадянського діяча Ів. Стешенка.

Стешенко народився в 1873 р., дістав вищу освіту наісторично-фільольоґічнім відділі Київського Університету, був ґімн. учителем і рівночасно, починаючи зі студентських років, брав діяльну участь в українській громадянській і літературній роботі. До тої праці взявся Стешенко під впливом ідей Драгоманова. Захоплений соціялістичними мріями, Стешенко ще як 20-літній молодець орґанізував у Київі в 1893 р. українську соціялістичну студентську громаду, окрему від загально-національної української студент. громади й ворожу до неї. Розвиваючи ідеї Драгоманова, Стешенко та його товариші гостро критикували аполітичність і виключно-культурний характер тогочасного українського руху. Але широкого успіху громадянська праця Стешенка не мала. Створена ним громада хутко розвалилася. Сам Стешенко теж змінив свої погляди і перейшов від драгоманівського радикалізму до марксизму. В 1897 р. разом із Лесею Українкою заложив він українську соціял.-демократичну ґрупу, до котрої вони втягли ще пятьох людей (м. и. М. Коцюбинського), хоч ті властиво не мали виразного світогляду і в кожнім разі марксистами не були. Вони видали кілька брошур у Київі та у Львові й поширювали свої ідеї серед студентської молоді та бідніщих селян. Робота їх, з одного боку, давала позитивні наслідки, бо причинювалася до пробудження національної свідомости серед темного селянства та зросійщеної студентської молоді, але мала вона й неґативний бік. Виховувати навіть своїх товаришів-студентів і тим більше — темних селян в дусі марксизму—сі перші українські ніби соціял.-демократи були нездібні. Їх соціялістична пропаґанда сіяла тільки зерна анархічного радикалізму серед молоді та ненависть до „панів“—„буржуїв“ серед селян, що дало пізніше страшну жатву в формі селянських розрухів і большевизму. Сам Стешенко на початку 1900 рр. відійшов від активної соціялістичної праці і віддався головно культурній діяльности. Щойно в 1917 р., підчас революції, Стешенко якийсь час знову відогравав визначну політичну ролю й був ґенеральним секретарем освіти.

Свою літературну діяльність розпочав Стешенко у 1890 р. писанням поезій, котрі друкував у збірниках, що виходили на Вел. Україні (нпр. у „Складці“, вид. 1897 р.) та у львівських часописах. В 1899 р. вийшла в Київі перша збірка поезій „Хуторні сонети“, в 1902 р. — друга збірка—„Степові мотиви“. Поезії Стешенка, незлі формою, не відзначаються однак ні особливою красою, ні талантом. Крім оригінальних поезій, Стешенко працював також над перекладами, переважно з російських поетів, зокрема з Пушкіна. Пробував також писати повісти й оповідання. Найзначніша його повість з робітничого життя „На заводі“ (вид. у Львові в 1899 р.). Але яко поет і повістяр, Стешенко не займає визначного місця в українськім письменстві.

Більше цінили його як історика літератури й особливо як літературного критика. Великою популярністю й успіхом тішилися в Київі відчити та поодинокі публичні виклади Стешенка про українське письменство — старе й нове. Стешенка вважали одним з найбільше освічених і поважних дослідників української літератури. Головні його істор.-літературні праці се моноґрафія про Котляревського (1898) та „Історія української драми“ (1907). В 1912—1914 рр. при його ближчій участи виходить у Київі український артистичний журнал, місячник „Сяйво“: в котрім він напечатав низку критичних нарисів про драми Винниченка (в яких різко критикував передовсім „етику“ Винниченка), про драми Старицького та ин.; також розпочав ширший огляд історії українського драматичного письменства, котрого одначе не закінчив, бо „Сяйво“ (як і всі українські журнали в Росії) з початком війни було припинене. В своїх дослідах і нарисах про українське письменство Стешенко, хоч був по своїм політичним переконанням марксистом, не додержувався марксівського методу досліджування літератури як не додержувалися його й деякі инші критики, що були тоді марксистами, нпр. М. Вороний, Дм. Дорошенко, С. Петлюра (першим і довгий час єдиним українським критиком-марксистом був Вол. Дорошенко). Як критик по своїм літературним поглядам Стешенко, подібно як Петлюра, мало чим ріжнився від найбільшого „стовпа“ української критики кінця XIX. в., С. Єфремова. Вони належать до гуманістично-демократичного напряму, хоч розуміється виразно ріжняться між собою освітою, степенем науковости й талантом.

Критика сього напряму при оцінці літературних творів підходила до них не тільки з естетичною але й з етичною („гуманістичною“) та громадською міркою. Тому нпр. вона гостро осуджувала деякі твори Винниченка за неморальний їх характер.

Критика Стешенка безперечно була більше наукова, послідовна й обєктивна, ніж критика С. Єфремова.

Стешенко передовсім висуває естетичні та моральні критерії оцінки, тоді як в критиці Єфремова цілковито домінують вимоги „поступовости“ й „демократизму“. Але етична оцінка Стешенка таксамо як і Єфремова позбавлена певної підстави. Етична оцінка взагалі може мати вартість і сенс лише тоді, коли вона оперта на цілком певній і виразній моральній критерії, що випливає з суцільного етичного світогляду. У Стешенка такого світогляду не було. Стешенко признавався до марксизму, але з погляду марксівської етики дуже важка і навіть властиво зовсім неможлива критика нпр. Винниченківської неморальности, бо Винниченкові міркування про мораль не суперечать основам марксизму і майже цілковито сходяться в основних рисах з „етичними“ теоріями деяких ідеольоґів особливо російського марксизму (нпр. Луначарського). Через те етична критика Стешенка висіла в повітрі без опертя і не тільки не мала жадного впливу, але й не робила ніякого враження ані на авторів, ані на читачів.

Пишучи у своїх істор.-літературних дослідах і критичних статтях гол. чином про драми, Стешенко висував ще вимогу сценічности. З сього погляду він високо ставив драми Старицького; але низько оцінював „Наталку Полтавку“ Котляревського, всі драмат. писання Квітки та ин., а з нових — драми Винниченка, вважаючи їх надто „епічними“. Але історія українського театру свідчить, що „Наталка Полтавка“ і Квітчине „Сватання на Гончарівці“ аж до сегодня належать до улюблених пєс. Таксамо й деякі драми Винниченка мали величезний успіх у театрі*). Отже сю критерію Стешенко розумів і прикладав хибно.

Взагалі, як критик та історик літератури, Стешенко значно уступає таким давнішим українським критикам, як П. Куліш та І. Франко. Але на поч. XX. в., коли в нас не було жадного талановитого літературного критика, котрий би спеціяльно займався критикою, Стешенко був одним з поважніших критиків і дослідників української літератури.

31. VII. 1918 р. Стешенка при досі невияснених обставинах вбито в Полтаві. Його політичні приятелі були певні, що се убийство мало політичний характер (казали, Стешенка вбив російський шовініст). Та чи се припущення вірне? Стешенко ще в 1917 р. відійшов від безпосередної участи в державнім управлінню, а в літі 1918 не відогравав ніякої політичної ролі.**)

В.

*) Пр. його сильно протибольшевицька драма „Між двох сил“.

**) Гл. про се в Спомнах В. Андрієвського. — Ред.

Бібліоґрафія.

Tóth. Dr. Tihamér, Professor an der Universität zu Budapest. CHARAKTFR DES JUNGEN MENSCHEN (Wachstum und Gestalt. Bücher der Lebenserfassung für den jungen Menschen, II. Band.) 8⁰ (VI u, 164 S.) Freiburg im Breisgau 1928. Herder, Карт. 3·40 M.; в полотні 4·20 M.

Про вартість чоловіка рішає його воля. Суспільність може числити багато т. зв. освічених людей, але мало характерних одиниць. Основою одначе народу чи держави є характер а не наука.

Та книжка хоче вплинути на вироблення у молоді сильного й непохитного характеру.

Якраз в теперішних часах зовнішности, легкодушности й уживання молодь є наражена на численні небезпеки, а тисячі пропадають у вирі зіпсуття.

Автор подає цінні вказівки для тих, що хочуть працювати над самовихованням. Він відкриває ворога, вказує на небезпеки, додає відваги в боротьбі і учить молодого чоловіка що значить: сила волі, поборювання невідповідних наклонів, тримати в карности змисли, вперед думати а потім говорити, з минувшини учитися, про майбутнє думати і тому як найлучше вихиснувати теперішню хвилю.

Було би дуже цінним ось ту книжку перевести на українську мову тай дати в руки нашій молоді.

Т. Г.

Ks. Stanisław Kozierowski: BADANIA NAZW TOPOGRAFICZNYCH na obszarze dawnej Wschodniej Wielkopolski. P – Ż i uzupełnienie. Poznań. 1928. G. (8)+413. B. 8⁰.

Недавно ми відмітили в „Н. З.“ (Ч. 10) появу 6 великих томів цінної праці польського священника з Познанщини Кс. Ст. Козеровського про топографічні назви Великопольщі. Нині нотуємо новий, т. 7-ий, згаданої праці, що саме появився. При сій нагоді ще раз висловлюємо наш подив перед незвичайним чином скромного сільського пароха зі Скуржева та бажання, щоби його чин знайшов наслідувачів також у нас.

Нові книжки

АНТІН ГУОНДЕР, **Пімста Монаха**, оповідання з середновіча з ілюстраціями. Цікаві оповідання IV том. Мьвів Р. Б. 1928 липень-вересень. Стор. 98 8⁰. Ціна 1.20. Замовляти: „Добра Книжка“ Львів п. скр. 11.

А. Б. **Мученицьке Мехіко.** Львів 1928, стор. 48 8⁰. Ціна 40 сот. Накладня „Добра Книжка“.

Отсе дві нові книжечки рухливого Видавництва „Добра Книжка“. Обі книжечки заслугують на це, щоб найшлися в кожній бібліотеці.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Курси для ведення Кат. Акції в Чехословаччині. (КАП.) Від 16 до 20 липня відбувалися у Велеграді інструкторські курси для духовенства у веденню Католицької Акції по парохіях. Курсантами були священики з Чехії, Моравії й Словаччини. Відвідали курси оломунецький епископ Ставель і еп. Бубніч зі Словакії. Обговорено конечну потребу опертя Кат. Акції на апостоляті мірян, котрі співділалиб з парохами й під їх проводом. Актуальними цілями Кат. Акції признано: Католицькі діти мають учитися в католицьких школах. Доступ католицької літератури до католицьких родин. Душпастирство в парохії треба розтягнути й на тих, що не ходять до церкви. Для виобразування світських апостолів треба в першу чергу уряджувати відповідно зорґанізовані реколекції. Багато уваги присвятили курси католицькій пресі, її пропаґанді, кольпортажі. Признано потребу зосередження в парохії діяльности церковної, добродійної, шкільної й суспільної через заведення парохіяльних рад.

Обрегон і Кат. Церква. (КАП.) Кореспондент льондонської „Морнінґпост“ пише: Убийство ґен. Обреґона буде поважною перепоною для змагання до переведення релігійного мира в Мехіку. Довідуюся, що ґен. Обреґон обіцяв перевести далекосяглу ревізію становища мехіканського уряду до Кат. Церкви на умовах, котрі архієпископ Ruiz y Flores привіз із Риму. Довідуюся також, що переговори доведено до кінця і що досягнено значного порозуміння.

Норвежський конвертит про свій порехід на католицизм. (КАП.) Норвежський учений, проф. Ескелянд одержав недавно високе державне відзначення за заслуги на науковім полі. В часі цього торжества м. ин. сказав: Одною з причин, для котрої я став католиком було те, що я не міг довше оставати в Церкві, в котрій з особи Христа роблять предмет диспут. Шукаю в Церк і спокою. Я знайшов тільки одну Церкву на землі, котра цей спокій мені дає, а саме Церкву, котра істнує від 1900 літ. У тій Церкві не диспутують. Другою причиною мого рішення було те, що я не міг обійтися без тайни, завдяки якій одержую відпущення гріхів.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ЮГОСЛАВІЯ. Правительственна кріза в СХС тріває дальше. Король поручив місію утворення нового кабінету провідникові словінської народньої партії Корошецові. Корошец почав уже наради в справі утворення нового правительства праці. Коли йому вдасться місія то скупштину відложать до осени, або скличуть коротку сесію перед феріями, що малаб поладнати найважніші справи, а саме конвенцію в Неттуно та стабілізаційний закон.

В справі вбивства Павла Радіча. Београдські часописи доносять, що слідчий суддя, який веде доходження в справі вбивства в скупштині, зажадав видачі послів Поповича та Йовановича тому, що вони оба вмішані в справу вбивства Павла Радіча.

ЛИТВА. Поборюють ліві партії. Литовське правительство видало дальші запорядження щодо обмеження опозиційних партій, головно соціялістів. Всі соціялістичні орґанізації, або ці, що є під впливами соціялістів на терені Литви, порозвязувано. Усі збори й відчити заборонено.

ГРЕЦІЯ. Веніцельос знов при роботі. Веніцельос прибув у неділю 22. ц. м. до Сальоник. На двірці витали його з захватом. Він почав виборчу кампанію. В промові заявив, що вернув до діяльного політичного життя, бо анархія затягнула країну в пропасть. А це тому, бо Греція не мала постійного конституційного правління.

ЗЄДИН. ДЕРЖАВИ ПІВНІЧ. АМ. готові признати нанкінське правительство „де юре“. Державний секретар Келоґ заявив представникам преси готовість вести переговори з нанкінським правительством щодо знесення нерівноправних договорів між Зєд. Державами й Китаєм. Келог вважає невиключеним признання де юре нанкінського правительства.

ДОПИСИ

СТАНИСЛАВІВ. **Жіночі реколекції.** З великим зацікавленнєм прочитала я оповістку в Новій Зорі про замкнені реколекції для священичого жіноцтва та інтелігенції, що мали відбутися в днях від 2—6 липня.

Нетерпеливо дожидала я сього речинця. Вже заздалегідь хотіла знати, кілько нас буде, хто прийде, та хто буде провідником?

Підготовляв сі реколекції Комітет священичих жінок, з енерґічною п. Фіголевою на чолі. Місцем реколекцій вибрано гостинні мури монастиря С. С. Василіянок.

Учасниці зібралися о год. 6-тій вечером.

Кожда із нас мала вже з гори призначене приміщення.

Як на перший раз зійшлось нас досить багато, бо 27 осіб, з ріжних сторін цілої дієцезії.

Всякими вказівками і поміччю служила нам у всім вічлива сестра Софронія.

Провідником був неструдженний О. Яків, Редемпторист Бельґієць, що вповні опанував вже нашу мову і володіє нею, як справжній українець. Конференцій мали ми чотирнайцять. Роздумуючи над правдами, які голосив нам о. Провідник, та забуваючи про звичайні турботи щоденного життя, мали ми нагоду перевести справжню обнову нашої душі.

Реколекції се великий час!

Великий своєю ціллю, великий у наслідках для теперішности і вічности.

Треба їх відбути самому з доброю волею, а можна переконатися, чим вони є для людини, що жиє на світі, та припадає пилом всяких життєвих турбот, тріхів та моральних промахів.

Зрозуміли се добре католики цілого Заходу і вибудували прекрасні доми, в яких протягом року тисячі вірних головно з кругів інтіліґентного громадянства переводять повну обнову своєї душі.

Недаром кличе цар Давид: „Закушайте, а побачите як добрий є Господь“.

Вправді і не почули ми якихсь нових правд, досі нам не знакомих, та те, що почули, отворило нам очі на неодно, чого досі ясно не знали, поглубило правди вічні і вказало шлях, кудою нам дальше йти.

Кидала я сі реколекції з словами Шевченка:: „Тяжко жить на світі, а хочеться жити“ і варта жити.

Спільним св. Причастієм закінчився для нас сей духовий пир.

Ми немов знова на світ народились, раділи мов діти і з сльозами щирого жалю прощались, так з тими тихими мурами, як з о. Провідником.

У нас всіх без виїмку зродилась думка-постанова і то рішуча, відбувати такі реколекції рік річно, та притягнути до них бодай в троє тільки учасниць, що було сього року.

По реколекціях запросила нас голова Комітету п. Фіголева на святочні сходини.

Присутні вислухали з великим заінтересованнєм реферату п. Голови про нещасну долю священичих вдів і сиріт — відтак звіту з дотеперішньої діяльности Комітету, та плянну на будуче. Відтак розпочалася широка дискусія, якої вислідом був казнів п. Голови: Орґанізуймося, складаймо датки і збудуймо в коротці дім з написом: Священичє жіноцтво собі.

Честь і дяка ініціяторці сього вельми шляхотного ціла, яке спричинило дійсну обнову наших душ та отворило нам очі на потребу орґанізацій тих, що досі ще незорґанізовані, а по смерти своїх мужів коротають своє життя в найбільшій нужді.

Жінка священника.

Письмо до Редакції.

Через Впр. гр.-кат. Уряд парохіяльний в Станиславові одержала наша Редакція отсе письмо:

Високоповажаний Пане Редактор!

Прошу ласкаво помістити у Вашому Всехваль. часописі слідуючу мою заяву:

Оцим маю за честь подати до відома Всеч. Духовенства й Високопов. Укр. Громадянства, що я залишив сповняти обовязки евангельського пастиря в Станиславівщині, а то з слідуючих причин: 1) я прийшов до переконання, що всяка реліґ. боротьба в нашому народі під цю пору приносить нам Українцям лише шкоду; 2) що лютеранізм, кальвінізм і взагалі всякі секти, це лишень т. зв. „вода на чужий млин“, — а в Станиславівщині це лишень причиняється до скріплення Німців-протестантів; 3) що протестувати проти Преосв. Епископа Станиславівського, себто заводити „протестантизм“ в Їх епархії нема найменчої рації, бо це лишень спричиняє упадок народніх мас під оглядом релігійно-моральним; і 4), що — розуміється, для мене є річю найважнішою! — я прийшов до переконання, що правдивий спокій совісти я зможу мати лишень в св. Католицькій Церкві, поза котрою, як справедливо твердять богослови, нема спасення. — З огляду на це я усунувся від т. зв. евангельського руху та повернув назад на лоно св. Катол. Церкви, — як і рівнож членів еванг. церкви стараюсь тепер привернути до католицизму.

Всі укр. часописи, а в першу чергу Всехв. часопис „Правда“ прошу о ласкаве передрукування оцьої моєї заяви Рівнож при цьому зазначую, що в цілій низці популярно-наукових статтів і книжочок я постараюся всі справи так званого Евангельського руху в нашому народі відповідно вияснити, щоби тим способом перестерегти наше Високопов. Громадянство перед тим блудним шляхом, на який тепер деякі попадають, приносячи шкоду в першій мірі справам своєї власної душі, — а згодом і цілій укр. суспільності.

Прошу приняти вираз правдивої пошани негідний слуга в Христі

Федір Сташинський
бувший евангельський проповідник у Станиславові.

Станиславів, дня 17/VII. 1928 р.

НОВИНКИ

— **Присуд у наглому суді ві Львові** запав 25. ц. м. Суд признав Ординця й Плахтину винними злочину грабунку і засудив їх на кару смерти через повішення. Качмарського і Мироша, признано винними того самого злочину, як неповнолітних засуджено: Мироша на 7, Качмарського на 5 літ тяжкої тюрми. Скіцького і Штокалу передано звичайному судови. На просьбу оборони суд віднісся до ласки Президента Держави. В год. 14·40 прийшло телеґрафічно помилування. Заступну кару обом визначать пізніше.

— **Свято німецької пісні у Відні.** В століття смерти Франца Шуберта (* 1797 † 1828) влаштував Відень у днях 19—22 липня ц. р. німецьке свято пісні. Зїзд був заздалегідь підготований із німецькою педантерією. Із усіх кінців Німеччини та й з інших країн, де живуть Німці, зїхалися німецькі співацькі товариства, так шо в поході вулицями Відня взяло участь 180 тисяч співаків. Співацькі товариства поодиноких міст виступили зі святочними возами, прибраними по мистецьки. Свято вийшло величаво. Та не цим звернуло воно на себе увагу світа, звернули на свято увагу промови німецького канцлера Мюлера та австрій-

З причини реконструкції льокалю **„ОЛЬКА“** :-: **РИНОК 35.** :-: біля Народної Торговлі уділяє **10%** рабату з виставових цін при закупі панчіх, рукавичок, скарпеток, дитячих скарпеточок, всяких трикотових виробів та жіночого білля. Велика оказія при 72-процентовій цловій підвищці. Великий вибір — лише тревалі сорти! 245 5-30

ського канцлера о. Зайпля. Оба вони в своїх промовах зазначили внутрішню нерозривну єдність Австрії з Німеччиною. Само собою, що такі заяви викликали невдоволення в державах, що не бажають собі злуки Німеччини з Австрією. І це негодування вилилося в їх часописах. Та навіть у Франції найшлися голоси, які признають, що годі змусити Німеччину й Австрію до окромішного життя на довшу мету. Париська „Ere Nouvelle“ пише з цеї нагоди, що булоб дітвацтвом дурити себе, немов можна переконати Австрійців, що з поважання для Версайського договору не мають бути членами великої німецької вітчини. Правда й „E. N.“ радить, що треба найти якийсь спосіб, щоб бодай на якийсь час припинити акцію за зєднанням Австрії з Німеччиною, бо це булоб початком великої европейської кризи.

Підвишка особової залізничої тарифи від 15 серпня. На пресовій конференції в міністерстві комунікації повідомив міністер комунікації, що з днем 15 серпня ц. р. ціни особових білетів на польських залізницях будуть підвищені на 20 відсотків. Ця підвишка обніме білети першої, другої й третьої кляси. Білети четвертої кляси, що є головно в познанських поїздах, підвищать на 30 до 35 відсотків. Ціни періодичних білетів, тижневих і місячних підвищать на 5 до 10 відсотків. Оплати за баґаж і менші посилки остають без зміни. Підвишка буде вжита на залізничі інвестиції. Сподіються з неї 60 до 70 міліонів золотих.

Дивне явище було сими днями на Виленшині. Коло 8 год. веч. появилася на небозводі вогниста куля завбільшки помаранчі, яснофіолетної краски, з довгою світляною смугою. Куля бігла зі сходу на захід, а ясна смуга лишилася ще з годину на небі. Цю вістку подає „Аґ. Всходня“.

КОМУНІКАТ.

Виділ Товариства Прихильників Освіти у Львові повідомляє, що ц. р. у вересні „Місяці Студента“ уряджує збірку на Допомоговий Фонд Студентам. Речинці збірки в поодиноких воєвідствах будуть подані, по одержанні дозволів від воєвідських урядів, окремими комунікатами в пресі. Тодіж розсилатиме Канцелярія Товариства всі потрібні формулярі для збірки. За інформаціями просимо звертатися до Канцелярії Товариства, Львів, вул. Супінського 21. Урядові години кожного дня, крім неділь і свят від год. 1—12 перед пол.

Виділ.

ОГОЛОШЕННЯ

ПАРОХІЯ ГВОЗДЕЦЬ до заміни. Околиця гарна, дуже здорова, підгірська, положення 480 м. понад позем моря. Стація зел. і почта Стрілки $5^1/_2$ км., повіт Турка. Поля около 60 м., душ около 700; будинки в середнім стані, ліса еквіваленту 15 моргів. Ріка Дністер в місци. Всякі дані для священика, потребуючого відпочинку, або поратовання здоровля. Зголошення враз з описом парохії слати: Уряд парохіяльний Гвоздець, п. Стрілки. 280 2-2

ДЯКА іспитованого прийме сейчас уряд парохіяльний в Коломиї. Вимагається: свідоцтво правдивої релігійности, знання нотного співу, гарний сильний голос не понад 40 літ життя. Зголошення на разі письменно. 3—3 278

„Інвентар Церковний“

— — вийшов другим накладом — — справлений після найновійших вимог.

Ціна: оправл. в тверду окладинку зол. 3·50, оправл. в мягку окладинку зол. 2.75, порторія від зол. 1·50 до 2·50. 1—3

Замовляти: „ДРУКАРНЯ — ЗБОРІВ“.

Повідомляю шан. Публику, що з днем 13. X. 1927, отворив я по 40-літній практиці в першорядних краєвих фірмах

Концес. Заведення електр.-механічне й інсталяційне

при вул. Пекарській ч. 57, у Львові.

Заведення виконує всякі роботи, котрі входять в цей круг, по конкуренційних цінах.

На бажання зладжую коштописи і пляни, переводжу направи електричного освітлення і моторів в як найкоротшім часі.

263 5—15 **Теодор Трупіїв,** Пекарська 57.

ДЕНТИСТ

асист. клініки стоматольоґічної У. Я. К.

Д-р мед. Янковський Мечислав

Спеціяліст в недугах устної ями і зубів.

Дентистичну технікуведу особисто.

ЛЬВІВ, Словацького ч. 18, І. пов.

277 2—15

Античні, курантові й новітні **ГОДИННИКИ** прецизійні ГОДИННИКИ направляє годинникар **ЙОСИФ СМЄТАНА** **Львів, Коперника ч. 18.** (напроти палати ґр. Потоцького). 234 9—10

Найтревальші **ПАНЧОХИ, СКАРПЕТКИ** **ПФАУ,** Львів, **РИНОК 19.** 246 б найдешевше, бо вхід через сіни. 13-50

Робітня годинникарсько-ювілєрська **КАРОЛЯ ҐАЄВСЬКОГО** **у Львові, ул. Сикстуська ч. 31.** (в подвірю на ліво) виконує всякі роботи о 40% дешевше як всюди під ґарантією. 225 10—10

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон поручає наймодніші **КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ** Фірма **АНТІН КАФКА** **Львів, вул. Галицька ч. 4.** Ціни знижені! Вибір великий! 138 25-?

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ всякого рода поручає фабрика **Інж. К. Котецький і С-ка** **Львів 15 — вул. Бічна Кульпарківська 9.** 252 Жадайте цінників. 7—12

ВЗУТТЯ мужеське, дамське власного виробу по дуже низьких цінах поручає :-: першорядна робітня обуви :-: 26 5-27 **ІВАНА МАТИКЕВИЧА** Львів, Шептицьких ч. 1 напроти св. Юра.

Др. Г. БРУХНАЛЬСЬКИЙ стоматольоґ-дентист ординує в недугах устної ями і зубів в липні і серпні як передтим **Львів, вул. Галицька 19, II пов.** 5-20

Светери, жакети, костюми ґарсонки, камізольки дамські й мужеські, гальки, реформи, **панчохи, камаші, штильпи, скарпети** і т. п.

ПЕРЕРОБЛЮВАННЯ й підроблювання старих трикотажів.

Підношення очок панчіх шовкових і фільдекосових.

Виконує з найліпшого матеріялу дуже старанно й по умірених цінах

Трикотарська робітня В. Лібанської

262 ЛЬВІВ, Баторого 34, (мезанін). 5—30

Слюсарська робітня **СЕМЕН КОЗАК** **у Львові, вул. Бляхарська ч. 14.** виконує вікна і хрести церковні, також зелізні огорожі і сіткові. — Приймає **каси огнетревалі** до направи і виконує нові. 208 б 4—5

„КАТОЛИЦЬКИЙ ПРОВІД“

одинокий український катол. орґан релігійного й суспільного змісту в Злучених Державах Півн. Америки виходить що тижня і коштує річно 20 зол.

Ті, що цікавляться відносинами в Америці, знайдуть у тім органі багато інформацій.

Адреса: „CATHOLIC LEADERSHIP“, **815 N. Franklin St., Philadelphia Pa, U. S. A.** 172 18—?

КАНДИДАТИ НА ШОФЕРІВ записуються тільки на найлучші, урядово уповажнені **КУРСИ САМОЇЗДОВИХ КЕРМАНИЧІВ** :-: :-: **Й. ГАЙТЛІНҐЕР, ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 16.** :-: :-: Школа найліпших шоферів — запевнений найкращий успіх. **Разом 165 зол. на рати.** Найбільші майстерні. Новітні самоїзди. Визначні фахівці. Пишіть за інформаціями й проспектами. Вписи щодня. 274 3—12

Продажа на догідні сплати!! **Машини до шиття** **Ґрамофони, ровери** **Кружлівки молочарські** та їх складові части, кравецьке приладдя і до ручних робіт. Власна майстерня направ **Александер МАЛИМОН** **Львів, ул. Валова, 11 а.** 264 6—30

ПЕРЕПЛЕТНЯ **ПАВЛА БАБЯКА** **у Львові, вул. Бляхарська 12.** приймає всякі церковні роботи, як Євангелія, Служебники, старі книги, наклади, брошурування, канцелярійні книги і т. п., в круг переплетничої штуки. 209 10-10

ДОВГОЛІТНІЙ ТЕХНІК-ДЕНТИСТ **СТАНИСЛАВ ПЕТЕЛЯК** **Львів, вул. Малецького ч. 3.** (бічня Зіморовича) виконує всілякі дентистично-технічні роботи. 256 Порада безплатна. 6—10

Видає й редаґує Комітет У.Х.О. Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10